

Nr 1002

av herr Nilsson i Agnäs
om regeringens och riksdagens förhållande till svenska kyrkan, m. m.

Svenska kyrkan har betraktats som ett med staten samverkande och av staten privilegierat samfund med Konungen som chef. Konungens ställning har uttryckts i det klassiska ordet: "Konungen har som kyrkans främste medlem vård och uppsikt över svenska kyrkan." I viss mening har kyrkan efter sin daning som evangeliskt-lutherskt samfund i reformationen och genom Uppsala möte 1593 varit identisk med den svenska staten. Det profana Sverige och det kyrkliga stod samman i tro, bekännelse och syn på samhället och dess funktioner. Lagstiftningen vilade på Bibeln. Vid rättskipningen dömdes med hänvisning till Moseböckerna och Landslagen jämsides. Konungen yttrade sig personligen i trosfrågor, hade kyrkoplikt som andra medborgare och värnade kristen tro och sed.

Förhållandet i dag är ett annat.

Den utveckling som kallas sekularisering och det demokratiska statsskickets framväxande har fjärrat staten från kyrkan. Det kan inte sägas att fiendtlighet mot kyrkans existens utbredd sig. Det visar sig tvärtom att de flesta svenskar står kvar i kyrkan och motsätter sig eller är tveksamma till dess skiljande från staten. Det är på ett annat plan distansen som visar sig. Staten betraktas som neutral i trosfrågor, den sekulariserade nationen har avskaffat både i teorin och i praktiken vad som rymdes i t. ex. begreppet "vårt fäderneslands Majestät och Guds kyrka som därutinnan vilar". Lagstiftning och politiska beslut sker utan att kyrkans heliga urkund och lära respekteras. De tio bud som i alla tider varit normerande för både kyrka och samhälle överträdes öppet. Ett markant uttryck för det till synes oöverstügliga avståndet mellan kyrkans tro och statlig praxis är den nyss antagna abortlagen. Skolan måste sägas vara avkristnad. Barn och ungdom får undervisning t. ex. i samlevnads- och sexualfrågor helt oppositionellt mot tvåtusenårig västerländsk tradition i kristenheten och mot Bibelns lära om man och kvinna, äktenskap och fortplantning, fostran och ansvar. Kyrkofrågorna har efter hand kommit att handläggas av utbildningsdepartementet, måhända sedan själva ordet "ecclesia" i ett departementsnamn pinsamt påmint många om medeltiden.

Man kan påstå att kyrkan i nuläget av flertalet medlemmar uppfattas som ett statligt serviceorgan bland många andra med speciell uppgift att tillhandahålla dop, inte till Kristus utan för barnets "namngivning", vigslar till lättupplösliga äktenskap samt högtidliga jordfästningar. Där- emot avvisas eller försummas kyrkans egentliga ärende och eviga budskap. Över dess mått och värderingar läggs begreppet *demokrati* som

den avgörande riksläkaren utan hänsyn till att kyrkan är bunden till sin Herres lära och biblisk ordning.

Framför allt är det oklart vad som är statens ledning, hur dess överhuvudskap utövas, i synnerhet nu när begreppet Kungl. Maj:t avförts. Är någon i statsrådet, är statsministern eller möjligen riksdagens talman numera kyrkans "främste medlem" med vård och uppsikt över svenska kyrkan? Efter studier i svenska lagar och juridiska böcker samt förfrågningar hos innehavare av statsrättsliga läroämbeten har ingen säker källhänvisning eller pregnant utformad paragraf eller regel kunnat finnas. Allmänheten fick fordom genom höndagsplakatet ärligen uppfattningen att Konungen var kyrkans överhuvud. Att statsministern som ledare för en sekulariserad stat i dag skulle underteckna höndagsplakatet eller i övrigt företräda kyrkan som dess vårdare förefaller vara ett stilbrott och dessutom utan uttryckligt stöd i svensk författning. Den församling det gäller bör både enligt missionsbefallningen och kyrkolagen av år 1686 ikläda sig största ansvaret för Kristi rikes förverkligande i vårt land och angelägna missionsuppgifter i flera länder.

Det råder intet tvivel om att det är ett växande antal medlemmar i svenska kyrkan som inser att förhållandet stat-kyrka måste reformeras, ty det kan inte längre betraktas som självklart att kyrkan skall stå i den en gång förstaeliga föreningen med den världsliga makten. Den trygghet som staten ger är skenbar och bedräglig. Den ekonomiska frågan kan förvisso lösas på annat sätt än för närvarande. Det kristna livets blomstring är det viktigaste.

Inför tidens mångfasetterade frågor, inte minst den krisartade utvecklingen i ungdomsvärlden och inför behovet av samling kring det som väsentligen är kyrkans ärende upplever man behovet av en från staten fri församling med egen ledning som kan göra sin stämma hörd och hävda kyrkans intressen och Kristi bud även gentemot staten.

I det oklara läget som är en följd av utvecklingen i stort och den senaste författningsändringen måste framför allt frågan om regeringens och riksdagens förhållande till kyrkan och suveränitet över dess beslut och församlingar utredas och fastställas.

Med stöd av det anförda hemställas

att riksdagen beslutar utreda på vilket sätt den världsliga makten är suverän över svenska kyrkan och om Konungen alltfört är kyrkans främste medlem med vård och uppsikt över den.

Stockholm den 27 januari 1975

TORÉ NILSSON (m)
i Agnäs